

DECIZIE

22 mai 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Ion Corolevschi
Ion Vîlcov
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Diana Covalischi reprezentată de Alexandr Covalischi,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Diane Covalischi împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la recuperarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2012, prin care a fost respins apelul declarat de Diana Covalischi reprezentată de Alexandr Covalischi și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 18 aprilie 2012, prin care acțiunea a fost respinsă,

constată:

La 02 februarie 2011, Diana Covalischi, reprezentată de Alexandr Covalischi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la recuperarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

În motivarea acțiunii a indicat că Covalischi Alexandr, ca tată a Diane Covalischi, a depus o plîngere la organele de drept și anume la Comisariatul de poliție a sectorului Botanica, mun. Chișinău pe faptul că, la 27 octombrie 2006 fiica sa Diana, fiind elevă în clasa 8 la liceul „Nicolae Iorga” a fost maltrată de un grup de elevi din clasele mai mari, în frunte cu Marina Vanica, prejudiciind-o astfel material și moral.

Susține că ulterior prin actul de examinare medico-legală nr.5997 din 30 octombrie 2006 la pătimită s-au depistat leziuni corporale ușoare, ultima fiind nevoită să urmeze un curs de tratament la neuropatolog în legătură cu comoția cerebrală cauzată la 27 octombrie 2006 și un curs staționar la medicul psihiatru și psihoterapeut, pentru scoaterea stresului.

Afirmă că fiica sa Diana a suportat în urma loviturilor dureri fizice și psihice, fapt confirmat prin actele medicale. Susține că durerile i-au fost provocate în scopul umilirii acesteia.

De asemenea invocă că, materialele pe cazul dat, care au fost acumulate de către inspectorul de poliție D. Apostol, cu declarațiile părții vătămate, martorilor și a bănușilor, au dispărut, însă pe același caz, au apărut materialele acumulate de către inspectorul V. Negru, care nu a văzut-o nici reclamanta, nici reprezentantul acesteia și nici martorul, și anume inspectorul de poliție V. Negru, a întocmit și a transmis în

instanță de judecată spre examinare, procesul-verbal pe numele Ninei Vanica – mama Marinei Vanica, pe cînd partea vătămată nici nu a fost înștiințată despre acest fapt.

Ulterior, ca urmare a demersului înaintat Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, i-a fost comunicat că la data de 08 decembrie 2006, că procedura contravențională în privința Ninei Vanica a fost încetată din motivul lipsei componentei contravenției în acțiunile acesteia, însă hotărîrea instanței de judecată a fost primită de Diana Covalischi numai la data de 28 septembrie 2009.

Afirmă că cauza administrativă intentată în privința Ninei Vanica, a fost examinată în lipsa părții vătămate, care nu a fost citată în ședința de judecată în ordinea stabilită de normele procedurale și nici copia deciziei pe cauza menționată nu a fost expediată părții vătămate pentru cunoștință.

Ca urmare, la data de 07 octombrie 2009, au declarat recurs împotriva deciziei menționate, care prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2009, a fost admisă, iar cauza remisă la Judecătoria Botanica mun. Chișinău la rejudecare.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica din 03 februarie 2010, a fost încetat procesul contravențional în privința Ninei Vanica în temeiul art. 170 alin.(1) CCA, care, contrar prevederilor art. 463 CCA, doar la demersul său din 28 septembrie 2010, a fost recepționată prin intermediul oficiului poștal la 05 octombrie 2010, iar despre examinarea recursului, depus împotriva hotărîrii primei instanțe, la data de 08 octombrie 2010, nu cunoaște nimic.

Indică că, cazul administrativ menționat a fost examinat mai mult de 4 ani și nu este finisat până în prezent și în atare împrejurări consideră că persoanele vinovate de maltratarea Diane Covalischi nu vor mai fi supuși vre-unei pedepsei nici odată din motivul expirării termenului de atragere la răspundere.

Solicită încasarea din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 100000 lei, pentru încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei administrative.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 20 aprilie 2011, acțiunea lui Covalischi Alexandr în interesele Diane Covalischi a fost admisă parțial și încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Covalischi Alexandr prejudiciul moral în mărime de 10000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2011, au fost admise apelurile declarate de Ministerul Finanțelor al RM și Covalischi Alexandr în interesele Diane Covalischi, casată hotărîrea primei instanțe și restituită pricina la rejudecare în aceeași instanță.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rășcani mun. Chișinău din 18 aprilie 2012, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2012, a fost respins apelul declarat de Covalischi Diana reprezentată de Covalischi Alexandr și menținută hotărîrea primei instanțe.

La 31 ianuarie 2013, Diana Covalischi reprezentată de Covalischi Alșexandr a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărîri de admiterea acțiunii integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârile instanțelor de judecată, considerînd că atât prima instanță cît și instanța de apel în cadrul examinării cauzei nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea justă a litigiului și au aplicat și interpretat eronat normele dreptului

material și procesual, fapt ce a dus la emiterea unei hotărâri ilegale și neîntemeiate. Totodată a indicat recurentul, că instanțele judecătorești au examinat unilateral circumstanțele cauzei și au lăsat fără apreciere argumentele invocate în conformarea poziției sale motiv din care concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii și înscrisurile din dosar. A mai indicat recurentul, că în procesul examinării cauzei, de către instanțele judecătorești nu i-a fost garantată și asigurată egalitatea în drepturile procedurale cu este prevăzut de Lege.

Mai invocă că, instanța de apel a ignorat cererea sa cu privire la amânarea examinării cauzei, mai mul că motivul amânării a fost invocat agravarea stării sănătății, contrar circumstanțelor indicate, instanța a examinat cauza în lipsa sa, fapt prin care dînsul a fost lipsit de posibilitate de a participa la examinarea cauzei și a susține poziția sa.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia decizia instanței de apel din 15 noiembrie 2012 a fost expediată în adresa recurentului la 26 noiembrie 2012, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f.d. 93).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 31 ianuarie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Din actele cauzei rezultă că, Covalischi Alexandr înaintînd cerere de chemare în interesele Covalischi Diana împotriva Ministerului Finanțelor al RM, a solicitat repararea prejudiciului moral în cuantum de 100000 lei, cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei administrative.

La judecarea pricinii în cauză, prima instanță, cu o motivare amplu argumentată, justificat a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii cu privire la repararea prejudiciului moral, ca urmare a încălcării a dreptului la judecarea cauzei administrative în termen rezonabil, deoarece nu s-a constatat vina instanței de judecată la întinderea nemotivată a examinării cauzei administrative.

În susținerea opiniei date, instanța de recurs reține că statul poate să repare prejudiciul cauzat numai în cazurile expres prevăzute de lege, si anume, potrivit art. 53 din Constituția RM, Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, art. 1405 al Codului Civil și Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În sensul normelor enunțate, statul răspunde patrimonial numai pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale, precum și în urma aplicării sancțiunii administrative în formă de arest administrativ.

De altfel, răspunderea statului apare doar în urma acțiunilor ilicite a organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Or, după cum corect au remarcat și instanțele de judecată, recurenta nu este în drept să solicite repararea prejudiciului moral în baza Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, deoarece nu îndeplinește condițiile prevăzute de art. 3 și art. 6 din legea respectivă.

De asemenea, la caz nu poate fi aplicată nici Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, deoarece legea dată nu are efect retroactiv, iar cererea Dianei Covalischi a fost înaintată anterior intrării în vigoare a acesteia, și anume la data de 02 februarie 2011.

Mai mult că, însuși Covalischi Alexandr, în cererea de recurs, confirmă că nu a solicitat încasarea prejudiciului nici în baza Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor judecătorești, și nici în baza Legii 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Conform prevederilor art. 6 §1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de Lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În acest context, corect au menționat instanțele că, aspectele ce țin de contravenția administrativă comisă de Nina Vanica și că procesul verbal de comitere a acestei contravenții, cât și cercetarea cazului și adunarea probelor a fost întocmit și efectuat de către organul competent al statului, nu cade sub incidența art. 6 §1 al Convenției, deoarece recurenta nu a fost acuzată, nu i-a intentat dosar penal și nici nu a înaintat vreo acțiune civilă pe durata procedurii administrative.

Or, la caz, Covalischi Alexandr în interesele Dianei Covalischi a înaintat o plîngere la organele de drept în vederea depistării persoanei vinovate și tragerii la răspunderea contravențională.

În circumstanțele menționate, nu pot fi reținute susținerile recurente în ceea ce privește încălcarea art. 6 §1 al Convenției, sub aspectul contravențional, care a invocat durata excesivă a procedurii interne de examinare a contravenției și tergiversarea examinării cauzei peste 4 ani și 3 luni, deoarece Convenția europeană nu conferă nici un drept, astfel cum a cerut prin cererea de chemare în judecată recurenta. Dreptul de a obține urmărirea contravențională și condamnarea terților pentru săvârșirea unei infracțiuni nu poate fi revendicat în mod independent, aceasta trebuie să fie asociat din exercitarea dreptului victimei așa cum prevede art. 6 § 1 Convenției și anume prin care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Astfel, Convenția Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu conferă careva drepturi asupra pretențiilor reclamantei cu privire la repararea prejudiciului moral în urma tergiversării cauzei contravenționale, aceasta

poate fi aplicată doar asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Prin urmare, sunt apreciate critic susținerile recurentului precum că instanțele de judecată nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nefiind dovedite circumstanțele considerate de instanță ca stabilite, iar concluziile instanței expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, deoarece acestea contravin constatărilor relatate.

Mai mult că, în cererea de recurs, Covalischi Alexandr în interesele Dianei Covalischi a invocat dezacordul cu decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2011, prin care au fost admise apelurile declarate de Ministerul Finanțelor al RM și Covalischi Alexandr în interesele Dianei Covalischi, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 14 decembrie 2011 și remisă pricina la rejudecare în prima instanță, or, potrivit art. 429 alin.(4) CPC, nu pot fi atacate cu recurs deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare ce nu se supun nici unei căi de atac.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Curtea a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recurs.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Covalischi Diana reprezentată de Covalischi Alexandr.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2012 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 18 aprilie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Dianei Covalischi împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la recuperarea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadî

Ion Corolevschi

Ion Vîlcov

Tamara Chișca-Doneva